

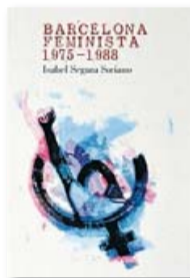
PUBLICACIONS DE L'AJUNTAMENT DE BARCELONA

Barcelonines en lluita

M. ÀNGELS CABRÉ

Oblidem per un moment l'admissió que ens envaeix –aquest lleig costum de pensar que tot va començar ahir– i anem al 1975, any de la mort de Franco i arrencada d'una nova etapa, especialment per a les dones, que van intentar recuperar tots els drets adquirits durant la República que el franquisme havia dinamitat. També les Nacions Unides van decidir que aquell seria l'Any Internacional de les Dones i a Madrid es van organitzar les Primeras Jornadas Estatales por la Liberación de la Mujer. Però, i a Barcelona, què va passar?

En aquella Barcelona llavors esperançada van passar coses positives per a les dones, com ara l'obertura del primer bar de lesbianes –el Daniel's–, la publicació de la revista *Vindicación feminista* i l'organització de les Jornades Catalanes de la Dona, celebrades el maig del 1976. Va ser allà que va fer eclosió el moviment feminista tal com el coneixem avui i on per primer cop es va articular un ambiciós i consensuat programa de reclamacions. Al parnifm de la Universitat de Barcelona s'hi van aplegar unes quatre mil dones. L'escriptora Teresa Pàmies va arribar tard i va haver de seure en un graó. A *Maig de les dones. Crònica d'unes jornades* recorda que

BARCELONA FEMINISTA 1975-1988
ISABEL SEGURA
AJUNTAMENT DE BARCELONA
306 PÀG. / 19,90 €

si el diari anunciava que Françoise Giroud –llavors secretària d'estat per la Condició de la Dona a França– acabava de presentar el seu programa per millorar les condicions de les dones.

El que va passar aquí, a la capital catalana, a partir d'aquell tret de sortida és el que explica a *Barcelona feminista 1975-1988* Isabel Segura, especialitzada en història de les dones i autora de llibres com *Guia de dones de Barcelona*. Aquí ens acompanya per l'activisme feminista, ple de fites i conquestes que convé recordar, i ho fa amb un bon acompanyament visual. La mateixa autora ha estat una feminista activa i ha viscut els esdeveniments relatats. Per exemple, ha participat en pro-

jectes con LaSal Edicions de les Dones, editorial sorgida del bar-llibreria LaSal, que va aixecar la persiana el 1977 al Raval. Aquell va ser un any important per al feminisme, ja que també es va obrir la primera llibreria de dones de tot l'Estat, mentre que el 1979 es va posar en marxa la Casa de la Dona.

Els quatre fronts del feminisme

El feminisme d'aquells anys va batallar principalment en quatre fronts: la discriminació laboral, el dret al propi cos, la violència masclista i la llibertat sexual. N'han deixat testimonis gràfics il·lustradors com Núria Pompeia i fotògrafes com Pilar Aymerich i Colita. La crisi del sector tèxtil va mobilitzar les dones i va impulsar la lluita en altres sectors, on es va exigir igualtat salarial i millora de les condicions laborals. La penalització de l'avortament les va fer aixecar contra les sentències injustes i van sortir al carrer sota el lema "Avortament lliure i gratuït". També van batejar la violència de gènere com un problema col·lectiu i van impulsar la primera casa d'acollida. I, finalment, en la reivindicació del desig lliure, la Coordinadora Feminista de Barcelona es va sumar, per exemple, a la concentració de l'orgull gai que va tenir lloc al cinema Niza.

Algunes de les protagonistes d'aquells anys ja no hi són, com Maria-Mercè Marçal, Montserrat Roig o l'activista Gretel Ammann. Han passat els anys i fixar la memòria d'aquell temps de canvis socials i legislatius és rellevant. Aquest llibre la posa en negre sobre blanc amb solvència i des de dintre del moviment, i confirma que les conquestes del feminisme són una suma d'energies col·lectives, un caminar plegades en un tauler advers per a les dones. L'actualitat del feminisme, amb aquesta quarta onada feta de Women's March i #MeToo, fa aquest llibre molt útil per entendre d'on venim i cap on anem. Una peça més en un necessari procés de legitimació. ♦♦

El 'nou' clàssic indi sobre governar i viure

JÚLIA BACARDIT

El *Pantxatantra*, compilació de faules publicada per primera vegada en català a Adesiara, traduïda per Aleix Ruiz Falqués, són cinc tractats sobre el bon govern protagonitzats per animals xerraires. De la família del *Kamasutra* –popularitzat pel contingut sexual explícit–, la versió més antiga del *Pantxatantra* data del segle VI i és d'autoria incerta. No hi ha posicions coitals, al *Pantxatantra*, però a part d'això hi és gairebé tot: cocodrils que es reboquen de desamor, sastres que simulen ser Déus per allitar-se amb princeses i bous que confien en reis lleons. Com passa amb l'Homèr de l'*Odíssea*, la figura del bram o savi Vixnuxarmà ("el que troba la felicitat en Vixnu") és incerta, i el llibre és una compilació de faules locals que juntes són una de les obres índies més universals.

El *Pantxatantra* és una faula dins de l'altra. Quan ens trobem al punt àlgid d'una història, un personatge ho aprofita per remetre's a una altra faula que il·lustra un problema similar i l'interlocutor pregunta: "I com va ser, això?", i canviem de situació i de personatges fins que tornem a ser on érem. No cal llegir per ordre les faules, curtes i amb moralines poc definitives. El tractat *Llibre II. Obtenció dels amics*, per exemple, és més tolerant que alguns consells sobre estratègia de guerra continguts al *Llibre III*, perquè no hi ha ètica sense contradiccions que mereixi ser llegida. Com passa amb tota literatura, el *Pantxatantra* forma part del que ja hem llegit per altres vies: traduït per Alfons X el Savi de la versió àrab d'Ibn-al-Muqaffa, a la introducció de la nova i única edició catalana d'Adesiara se'n explica que l'obra índia va ser font d'inspiració d'*El llibre de les bèsties* de Ramon Llull i d'*El conde Lucanor* de l'infant Don Juan Manuel.

PANTXATANTRA
VIXNUXARMÀ
ADESIARA
TRADUCCIÓ D'ALEIX
RUIZ FALQUÉS
280 PÀG. / 20 €

Se'n adverteix que la traducció del sànscrit d'Aleix Ruiz Falqués no és del tot fidel. Tampoc ho era per als filòlegs indis, que conceben l'edició com una intervenció desacomplexada. Potser per això el traductor d'aquesta edició diu ser mig filòleg, perquè entén que la filologia és imprescindible però que no hi ha filologia sense filosofia i sense història. S'ha prioritzat l'amenitat per sobre de l'exactitud, i el resultat és una lectura viva, còmica i profunda però nua de paraules arcaïques. En contrast amb la lleugeresa de la traducció, les notes incloses al final del llibre són un exercici d'erudició digne de satisfer les ments més curioses, fet que demostra el nivell d'excel·lència de Ruiz Falqués i de l'editor Jordi Raventós, que ha sabut a qui calia demanar l'encàrrec.

Una oda a l'amistat veritable

Tot i l'antiguitat i origen remot, el *Pantxatantra* pot interpel·lar molta gent: tothom vol saber viu-

re, i l'obra és un manual d'ús de les relacions, de les regles de la guerra o la competència i del comportament just. Hi trobem reflexions sobre com la pobresa ens deshumanitza a ulls dels altres, sobre el mal de les addiccions, sobre com cal actuar amb els refugiats i sobre l'equilibri fràgil del poder. És significativa l'oda a l'amistat veritable contraposada a les relacions d'interès, a la solidaritat mútua entre espècies diferents i a l'afecte com a remei per les adversitats. *Més Plató i menys Prozac* és el popular assaig de Lou Marinoff –publicat el 1999– contra la medicalització excessiva de la població, que recorrem a estupefaents per aguantar això que Emil Cioran i d'altres han definit com l'ofici de viure. *Més Pantxatantra i menys Prozac* també podria aplicar-se, perquè en la lectura d'aquestes faules hi ha un pretext idoni per reflexionar sobre la pròpia vida. De tan vell, el *Pantxatantra* és nou. ♦♦